«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΖ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1937 Ἀριθ. 1307

ΤΟ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΑΚΟΓΛΩΣΣΟΥ

Ἐπιστρέφεις κουρασμένος. Καὶ πίπτεις εἰς τὸ κρεββάτι σου, διὰ νὰ εὕρῃς ἀνάπαυσιν ἀπὸ τὸν βαρὺν μόχθον τῆς ἡμέρας. Πῶς θὰ σοῦ φανῇ τὴν ὥραν ἐκείνην, ἐὰν παρουσιασθῇ κάτι, ποὺ σὲ ἐξαναγκάζει, παρὰ τὸν κόπον σου, νὰ σηκωθῇς καὶ νὰ πεταχθῇς ἔξω ἀπὸ τὸ δωμάτιόν σου;

Ὑπόθεσε ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι κάποια νεροποντὴ καὶ πλημμύρα ἀπειλεῖ καὶ τὴν καλύβην σου ἢ τὸ σπιτάκι, εἰς τὸ ὁποῖον μένεις. Εἰς τὰς ἀρχὰς ἀραιαὶ σταγόνες ἀπὸ τὴν στέγην σοῦ βρέχουν τὸ δάπεδον τοῦ δωματίου. Μετ' ὀλίγον ὅμως αἱ σταγόνες αὐταὶ πυκνοῦνται καὶ ἡ στέγη ἀρχίζει νὰ στάζῃ ἀπὸ διάφορα σημεῖα. Καὶ ὕστερον βλέπεις τὸ νερὸν νὰ εἰσορμᾷ καὶ ἀπὸ τὴν θύραν ἢ καὶ ἀπὸ τὰ παράθυρα. Τί θὰ κάμῃς; Ὅσον βαρέα καὶ δυσκίνητα καὶ ἂν εἶνε τὰ μέλη σου, θὰ ἀναπηδήσῃς ἀπὸ τὸ κρεββάτι σου διὰ νὰ προστατευθῇς ἀπὸ τὸ ἀπειλούμενον μούσκευμα ἢ καὶ διὰ νὰ ὁρμήσῃς πρὸς τὸ ὕπαιθρον, ὅταν τὸ δωμάτιόν σου κινδυνεύῃ νὰ πλημμυρήσῃ ἀπὸ τὰ νερά.

Πρὸς τὴν εἰκόνα αὐτήν, ἀναγνῶστά μου, παραβάλλει ὁ σοφὸς Σολομῶν τὴν κατάστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν περιέρχεται ὁ ταλαίπωρος σύζυγος ἢ ἀδελφός, ὁ ὁποῖος συγκατοικεῖ μὲ γυναῖκα κακολόγον καὶ κακόγλωσσον. Ἰδοὺ τί λέγει· «Σταγόνες ἐκβάλλουσιν ἄνθρωπον ἐν ἡμέρᾳ χειμερινῇ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ, ὡσαύτως καὶ γυνὴ λοίδορος ἐκ τοῦ ἰδίου οἴκου» (Παροιμ. κζ' 15).

Νὰ ἔβγῃς ἀπὸ τὸν οἰκόν σου εἰς καλοκαιρινὴν νύκτα, μᾶλλον θὰ σοῦ προξενήσῃ εὐχαρίστησιν. Νὰ τὸν ἀφήσῃς ὅμως εἰς ἡμέραν χειμερινήν, ὅταν τὸ ψῦχος εἶνε δριμὺ καὶ ἡ βροχὴ πίπτῃ ἀκαταπαύστως, τὸ πάθημα εἶνε βαρύ. Καὶ ὅμως ἀναγκάζεσαι νὰ τὸ κάμῃς. Καὶ προτιμᾷς νὰ ὑποστῇς ὁλόκληρον τὴν βροχὴν εἰς τὸ ὕπαιθρον καὶ κυριολεκτικῶς νὰ μουσκεύσῃς παρὰ νὰ μείνῃς εἰς τὸν οἰκόν σου, ὅπου ὡρισμένως θὰ πνιγῇς.

Παρομοίαν κατάστασιν, ψυχικὴν ὅμως καὶ ἐσωτερικήν, ἡ ὁποία ἐκθέτει εἰς δριμὺν χειμῶνα καὶ εἰς ἀσυγκράτητον κατακλυσμὸν τὴν καρδίαν σου, δύναται νὰ σοῦ δημιουργήσῃ ἡ «λοίδορος» δηλαδὴ ἡ ὑβριστικὴ καὶ κακόγλωσσος γυναῖκα. Δὲν ἔχεις ποῦ νὰ σταθῇς εἰς τὸ δωμάτιόν σου. Θέλεις νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς αὐτὸ διὰ νὰ ἀναπαύσῃς τὸ κατακοπιασμένον σῶμά σου καὶ ἡ ἁπλῆ ἐνθύμησις τῆς γλώσσης της σὲ σπρώχνει καὶ σὲ κουράζει περισσότερον. Καὶ θὰ προετίμας νὰ παραμείνῃς ἔξω καὶ νὰ ἐξακολουθήσῃς ἐργαζόμενος κοπιωδῶς, παρὰ νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸ σπίτι σου καὶ νὰ ὑποστῇς τὸ βασανιστήριον τῶν φωνῶν τῆς κακογλώσσου γυναικός. Καὶ θὰ σοῦ ἦτο πολὺ προτιμότερον νὰ εὕρῃς τὸ δωμάτιόν σου μουσκευμένον ἀπὸ τὴν βροχήν, παρὰ νὰ αἰσθάνεσαι τὴν βαρεῖαν αὐτὴν ἀτμόσφαιραν, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ ἡ ἀτίθασσος γλῶσσα τῆς κακῆς γυναικός. Διότι ἐπὶ τέλους, ἐὰν ἡ βροχὴ ἐνοχλῇ καὶ πειράζῃ τὸ σῶμα, ἠμπορεῖς νὰ τὴν ὑποφέρῃς, ὅταν ἔχῃς τὴν καρδίαν ἐλαφρὰν καὶ γεμάτην ἐλπίδα. Ἡ κακὴ ὅμως γλῶσσα κυριολεκτικῶς σοῦ κομματιάζει τὰ σπλάγχνα, σοῦ ἀναποδογυρίζει τὸ ἐσωτερικὸν ὁλόκληρον καὶ σοῦ πιέζει τὸ στῆθος. Ἡ βροχὴ θὰ σταματήσῃ. Ἀλλ' ἡ κακὴ γλῶσσα τῆς γυναικὸς αὐτῆς δὲν σταματᾷ ποτε. Πῶς νὰ ὑποφέρῃς τὸν κατακλυσμὸν αὐτόν; Καὶ ποῦ νὰ εὕρῃς καρδιὰν διὰ νὰ ὑπομείνῃς τὴν δοκιμασίαν;

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ

Η ΕΚ ΤΩΝ ΨΥΧΙΚΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΝΕΑ ΑΒΥΣΣΟΣ

18. Ἡ προοδευτικότης τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὴν διανοητικότητα τοῦ ἀνθρώπου ὀφείλεται καὶ ἡ προοδευτικότης αὐτοῦ. Ὡς γνωστόν, ὁ ἄνθρωπος προοδεύει διαρκῶς. Ἐνῷ ὁ πίθηκος καὶ τὸ κτῆνος ἐν γένει παραμένει ἀμεταθέτως ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ πρὸ χιλιάδων ὅλων ἐτῶν ἵστατο, τὸ ἀνθρώπινον γένος προοδεύει καθ' ἑκάστην καὶ προχωρεῖ ἀκαταπαύστως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ πολιτισμοῦ.

Εὑρίσκεται γυμνὸς καὶ ἄοπλος ὁ ἄνθρωπος ἐν μέσῳ τῆς φύσεως. Ὑπὸ ἔποψιν σωματικῆς ἰσχύος καὶ ποικιλίας ἐνστίκτων ἀποτελεῖ ἓν ἀπὸ τὰ περισσότερον καθυστεροῦντα καὶ ὁπολειπόμενα ὄντα ἐν τῷ βασιλείῳ τῶν ζώων. Καὶ ὅμως δὲν βραδύνει ὁ ἀσθενὴς αὐτὸς τῆς γῆς κάτοικος νὰ ἐπινοήσῃ τὴν κατεργασίαν τοῦ ξύλου, τοῦ λίθου, τοῦ σιδήρου κλπ., καὶ ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς κτίζει κατοικίας, ἐντὸς τῶν ὁποίων στεγάζεται καὶ ἐ-

ξασφαλίζεται κατὰ τῶν ἔξωθεν ἐπιδρομῶν θηρίων ἀγρίων καὶ σαρκοβόρων, ἐξ ἄλλου κατασκευάζει πελέκεις, μαχαίρας, ἀκόντια πρὸς μείζονα ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν του καὶ πρὸς ἀσφαλεστέραν καὶ πληρεστέραν ἐξόντωσιν τῶν διωκτῶν καὶ ἐπιβούλων τῆς ζωῆς του. Οὕτω δὲ μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐπιτυγχάνει νὰ ὑποδουλώσῃ εἰς ἑαυτὸν ὄχι μόνον τὸ ζωϊκὸν βασίλειον ὁλόκληρον, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς τεραστίας τῆς φύσεως δυνάμεις, τὰς ὁποίας διὰ τῶν ἀνακαλύψεών του καθιστᾷ πειθαρχικὰς καὶ δούλας εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοῦ τιθεμένους καὶ ἐπιδιωκομένους σκοπούς.

Εἰς τὰ ἄλογα ζῶα διακρίνετέ ποτε τοιαύτην τινὰ κίνησιν καὶ ἐπινοητικότητα; Τὰ εἴδετέ ποτε μόνα των νὰ ἀναχθῶσιν ἔστω καὶ εἰς τὰς ἁπλουστέρας καὶ εὐκολωτέρας τῶν ἀνθρωπίνων ἀνακαλύψεων; Ἢ μήπως σᾶς παρουσιάσθησάν ποτε ἐπιδεκτικὰ τῆς ἀνθρωπίνης διαπαιδαγωγήσεως μέχρι τοῦ σημείου, ὥστε νὰ καταστῶσιν ἐν ἐπιγνώσει κοινωνὰ τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ καὶ ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ ἀνθρώπου νὰ γνωρίσωσιν, ἔστω καὶ ἐν βαθμῷ ἐλαχίστῳ, τί εἶνε ἡ πρόοδος καὶ τί αἱ ἀνακαλύψεις;

19. Ἡ διάνοια τῶν ἀγρίων. Τινὲς ὅμως ἐκ τῶν ἐξελικτικῶν ἐζήτησαν ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς καὶ κατὰ τὸν ψυχικὸν βίον συγγενείας ἡμῶν πρὸς τὰ κτήνη ἐκ τῆς καταστάσεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται οἱ ἄγριοι. Τονίζοντες ζωηρῶς τὴν εἰς χαμηλὸν πεδίον διανοητικῆς ἀναπτύξεως κατάπτωσιν τοῦ σημερινοῦ ἀγρίου καὶ ἐξαίροντες, πόσον μὲν οὗτος ἀπέχει τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου, πόσον δὲ προσομοιάζει πρὸς τὰ κτήνη, προσπαθοῦν νὰ παρουσιάσωσιν ὅτι ὁ ἄγριος καὶ ἀπολίτιστος ἐκπροσωπεῖ τὴν διάμεσον κατάστασιν, τὴν ὁποίαν διῆλθεν ἡ ἀνθρωπότης ἀναχωρήσασα ἀπὸ τοῦ κτήνους καὶ δι' ἐξελίξεως βαθμιαίας ἀναχθεῖσα εἰς τὸ σημερινὸν ὕψος αὐτῆς.

Καὶ ὁ σήμερον πεπολιτισμένος ἄνθρωπος ὑπῆρξεν ἄγριος, εἶπον οἱ ἐξελικτικοί. Ὅπως δὲ ἐκ τῆς ἀπολιτίστου καὶ ἀγρίας καταστάσεως κατέληξε βαθμηδὸν εἰς τὸν πολιτισμόν, οὕτω καὶ ἀπὸ τῆς κτηνώδους καταστάσεως, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀρχικῶς ἐξεκίνησε, κατέληξε βαθμηδὸν εἰς τὴν ἐνδιάμεσον κατάστασιν τῆς ἀγριότητος. Τὸ μεταξὺ κτήνους καὶ ἀνθρώπου χάος γεφυροῦται εὐκόλως κατὰ τοὺς ἐξελικτικοὺς τούτους, ἀρκεῖ νὰ χωρισθῇ τοῦτο εἰς δύο στάδια ἢ σταθμούς. Ἤτοι εἰς τὸν σταθμὸν ἐν τῷ ὁποίῳ εὑρίσκεται ὁ ἄγριος σήμερον καὶ εἰς τὸν σταθμὸν ἐν τῷ ὁποίῳ εὑρίσκεται ὁ πεπολιτισμένος. Ἀπὸ τῆς κτηνώδους καταστάσεως εἰς τὴν ἀγρίαν ἔγεινεν ἡ μεταπήδησις, καθ' ὃν τρόπον ἀκριβῶς γίνεται αὕτη καὶ ἀπὸ τῆς ἀγρίας καταστάσεως εἰς τὴν τοῦ πεπολιτισμένου ἀνθρώπου.

Παρατρέχουσιν ὅμως ὁλοτελῶς ἓν γεγονὸς ἐπιβεβαιούμενον καὶ ἀπὸ τὴν πλέον ἐπιπολαίαν παρατήρησιν. Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἄγριος εἶνε τῆς αὐτῆς ἀκριβῶς φύσεως πρὸς τὸν πεπολιτισμένον. Ἐνῷ τὸ κτῆνος εἶνε ἐντελῶς διαφόρου φύσεως τόσον ὡς πρὸς τὸν ἀπολίτιστον ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸν πεπολιτισμένον. Οἱαδήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται ὁ ἄγριος, ὁσονδήποτε χαμηλὴ καὶ ὁσονδήποτε κτηνώδης καὶ ἂν φαίνεται, πάντοτε ὁ ἄγριος φέρει σημεῖα καὶ χαρακτηριστικὰ πρόδηλα, παρέχοντα εἰς αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐχὶ μεταξὺ τῶν κτηνῶν. Καὶ ἰδού.

Πρωτίστως εἶνε ἐπιδεκτικὸς προόδου καὶ ἐκπολιτισμοῦ. Ἐὰν εὑρίσκεται εἰς νεαρὰν ἡλικίαν, εὐθὺς ὡς τεθῇ εἰς ἐπικοινωνίαν πρὸς τοὺς πεπολιτισμένους, παρουσιάζει ἐμφανῆ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐπίδρασιν καὶ εἰς διάστημα ὀλιγίστων ἐτῶν καθίσταται καὶ αὐτὸς πεπολιτισμένος.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀγρίαν του κατάστασιν ἀκόμη, εἰς τὴν ζωήν του, τὴν ὁποίαν μεμονωμένως μετὰ τῶν λοιπῶν ὁμοίων του εἰς μέρη ὅπου δὲν ἐπάτησε ποῦς πεπολιτισμένου ζῇ, ἀποκαλύπτει ἰδιότητας, αἱ ὁποῖαι εἰς ὃν λογικὸν μόνον δύνανται νὰ ἀνήκωσι καὶ παρουσιάζεται πεπροικισμένος μὲ τὴν αὐτὴν ἐκείνην ἱκανότητα τοῦ νὰ ἀνάγηται εἰς τὰς γενικὰς καὶ ἀφῃρημένας ἰδέας, μὲ τὴν ὁποίαν ἔχει προικισθῇ καὶ ὁ Εὐρωπαῖος. Οὕτω ἡ διάλεκτός του δὲν ἀποτελεῖται ἀπὸ ἁπλᾶς τινας ἐπιφωνήσεις ἐκφραζούσας πάθη καὶ αἰσθήματα κατώτερα, ἀλλὰ ἀπὸ τύπους γενικούς, ὁσονδήποτε ὀλίγους, πάντοτε ὅμως ἐξαρκοῦντας διὰ νὰ μεταδώσῃ ὁ ἄγριος τὰς ἰδέας του καὶ διὰ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μαζύ σας ὡς ὃν λογικόν. Γνωρίζει τὴν χρῆσιν τοῦ πυρός· καλύπτει τὴν γυμνότητα αὐτοῦ μὲ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα κατασκευάζει μόνος· κατασκευάζει ὅπλα πρὸς ἄμυναν καὶ πρὸς θήραν· κοσμεῖ τὰ δόρατα καὶ βέλη αὐτοῦ εἰς τρόπον ὥστε νὰ παρουσιάζωνται ταῦτα καὶ ὡς ἔργα τέχνης· ἐπινοεῖ παγίδας καὶ τεχνάσματα διὰ νὰ συλλαμβάνῃ τὰ ζῶα καὶ νὰ ὑποτάσσῃ αὐτά· κανὲν ἐκ τῶν ζώων δὲν δύναται νὰ ὑποτάξῃ τὸν ἄγριον καὶ νὰ καταλύσῃ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ τὰ ἐπὶ τῆς δημιουργίας κυριαρχικὰ τοῦ ἀνθρώπου δικαιώματα. Μὲ ὀλίγας λέξεις· εὑρίσκετε καὶ εἰς τὸν ἄγριον ἐν σπέρματι πᾶν ὅ, τι κατέχει καὶ ὁ πεπολιτισμένος μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς θρησκείας καὶ ἠθικότητος. Μεταξὺ τοῦ ἀγρίου καὶ τοῦ πεπολιτισμένου ὑπάρχει ἡ αὐτὴ φύσις. Μόνον κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν διαφέρουν οἱ δύο οὗτοι. Ἀπέχουν ὅμως ἐξ ἴσου ἀμφότεροι ἀπὸ τὸ κτῆνος καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν παρουσιάζει μεγαλειτέραν συγγένειαν πρὸς αὐτό.

ΛΑΪΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΙΑΝ ΓΡΑΦΗΝ

Η ΤΙΜΩΡΙΑ ΕΝΟΣ ΒΛΑΣΦΗΜΟΥ

Γ'.

Ὁ Θεὸς παρήγγειλε διὰ τὸν βλάσφημον νὰ τὸν καταδικάσουν εἰς θάνατον. Καὶ νὰ τὸν θανατώσουν μάλιστα μὲ ἕνα τρόπον, ποὺ θὰ ἐστιγματίζετο καὶ τὸ ἁμαρτημά του ἀπὸ ὅλην τὴν συναγωγὴν τῶν Ἰουδαίων· διότι ὁλόκληρος ἡ συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων διετάχθη νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν θανατικὴν ἐκτέλεσίν του. Μὲ ἄλλα λόγια, ὁ Θεὸς διέταξε νὰ ἀπομακρύνουν πρῶτον τὸν βλάσφημον ἀπὸ τὸ μέρος, ποὺ ἦταν στρατοπεδευμένος ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός. Καὶ τοῦτο, διότι δὲν ἦταν σωστὸν ἐκεῖνος, ποὺ ἐβλασφήμησε τὸ εὐλογητὸν ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ μένῃ πλέον μαζὺ μὲ τὸν ἐκλεκτὸν λαόν Του. Οὔτε ἔπρεπεν ἡ θανατικὴ ἐκτέλεσις νὰ γίνῃ μέσα εἰς τὸ στρατόπεδον καὶ νὰ μολύνῃ ὁ κατηραμένος αὐτὸς ἁμαρτωλὸς τὰς κατοικίας τῶν Ἰσραηλιτῶν. Ἀφοῦ δὲ θὰ

τὸν ἔβγαζαν ἔξω ἀπὸ τὴν παρεμβολήν, ὅλη ἡ συναγωγὴ θὰ τὸν παρηκολούθει μὲ λιθάρια εἰς τὰ χέρια. Καὶ ὅλοι μαζὶ οἱ Ἰουδαῖοι θὰ ἔρριπταν τὰ λιθάρια, ποὺ θὰ εἶχαν εἰς τὰ χέρια των, κατὰ τοῦ βλασφήμου τούτου, εἰς τρόπον ὥστε ὄχι μόνον νὰ θανατωθῇ οὗτος διὰ λιθοβολισμοῦ, ἀλλὰ νὰ σχηματισθῇ καὶ σωρὸς ὁλόκληρος ἀπὸ πέτραις ὡς ἕνα εἶδος λόφου, ποὺ θὰ ἔμενεν ἐκεῖ γιὰ πολλὰ χρόνια, ὡς ἕνα μνημεῖον τῆς τιμωρίας τοῦ βλασφήμου. Καὶ τὸ μαρτύριον αὐτὸ θὰ τὸ ἔφτιανεν ὁ Ἰσραὴλ μὲ τὰ χέρια του. Καὶ ἔτσι ὁλόκληρος ὁ λαὸς ὄχι μόνον θὰ ἐξεδήλωνε τὴν διαμαρτυρίαν του καὶ τὴν ἀποδοκιμασίαν του διὰ τὴν ἀσεβῆ βλασφημίαν, ἀλλὰ θὰ ἔπερνε συγχρόνως καὶ τὸ μάθημά του ἐπάνω εἰς τὰ πράγματα. Θὰ ἔπερνε τὸ φοβερὸν μάθημα ὅτι ὁποιοσδήποτε θὰ ἐτολμοῦσε νὰ βλασφημήσῃ τὸν Θεὸν εἰς τὸ ἑξῆς, παρομοίαν σκληρὰν τιμωρίαν θὰ περιμένῃ.

Βαρεῖα τιμωρία, θὰ μοῦ εἴπῃς ἴσως, ἀδελφέ μου. Βαρὺ ὅμως εἶνε καὶ τὸ ἔγκλημα. Μὴν κυττᾷς ὅτι ἡ ἀτιμωρησία σήμερα ἔκαμε πολλοὺς θρασεῖς καὶ ἀναιδεῖς καὶ ἀναισχύντους καὶ ἀθεοφόβους, ὥστε νὰ μὴ ξεύρουν τί λέγουν, ὅταν ἀνοίγουν τὸ ἀσεβὲς στόμα τους. Σκέψου σὺ κἄπως ψύχραιμα καὶ θὰ πεισθῇς ἀμέσως ποῖον φοβερὸν ἔγκλημα εἶνε νὰ βλασφημῇ κανεὶς τὸν Θεόν. Νὰ ὑβρίσῃς ἕνα ἄρχοντα ἐπίγειον, θὰ σὲ διώξῃ ὁ νόμος μὲ αὐστηραῖς τιμωρίαις. Αὐτὴ ἡ βλασφημία, ποὺ βγάνει ἀπὸ τὸ στόμα του ὁ ἄλλος ἐναντίον τοῦ Θεοῦ ἢ τῆς Παναγίας, ἐὰν τὴν ἔλεγε κατὰ τῆς ἀδελφῆς σου ἢ τῆς γυναικός σου, θὰ ἔφερε μεγάλην ταραχήν. Καὶ ἡ ἀγανάκτησίς σου θὰ ἦτο ἀσυγκράτητος, ἐὰν ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἐβλασφημοῦσε τὴν μνήμην τοῦ μακαρίτου πατρός σου ἢ ἄλλου προσφιλοῦς καὶ σεβαστοῦ ἀποθαμένου σου. Δὲν καταλαβαίνεις λοιπὸν ἀπὸ αὐτά, πόσον φοβερὸν εἶνε νὰ βλασφημῇ κανεὶς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ;

Δὲν πρόκειται ὅμως περὶ ἄρχοντος θνητοῦ, ποὺ εἰς τὸ κάτω κάτω εἶνε καὶ αὐτὸς ἄνθρωπος. Πρόκειται περὶ τοῦ Θεοῦ. Νὰ ὑβρίζῃ ὁ τιποτένιος ἄνθρωπος τὸν ἄπειρον Θεόν! Τὸ σκουλῆκι τῆς γῆς νὰ βλασφημῇ Ἐκεῖνον, ποὺ κρατεῖ εἰς τὸ χέρι Του ὁλόκληρον τὸ σύμπαν! Τὸ ἐσκέφθηκές ποτε στὰ σοβαρά;

Καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ποῖος εἶνε γιὰ μᾶς ὁ ἄπειρος αὐτὸς Θεός; Ἡ εὐεργεσίαις, ποὺ μᾶς σκορπίζει κάθε στιγμήν, εἶνε ἀμέτρηταις. Οὔτε ὑπάρχει ἄλλος εὐεργέτης μας καὶ φίλος καὶ ἀγαπητόν μας πρόσωπον, ποὺ νὰ ἠμπορῇ, ἔστω καὶ ἀπὸ μακρυά, νὰ συγκριθῇ μὲ τὰ πατρικὰ σπλάγχνα, ποὺ δείχνει διαρκῶς εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός. Δὲν σοῦ λέγω τίποτε ἄλλο, ἀδελφέ μου. Σοῦ λέγω μόνον τοῦτο, τὸ ὁποῖον εἶνε ἴσως τὸ μικρότερον μέσα εἰς τῆς τόσαις καὶ τόσαις εὐεργεσίαις τοῦ Θεοῦ. Δηλαδὴ ὁ τόπος, ἐπάνω εἰς τὸν ὁποῖον τεντώνει τὸ ἀνάστημά του τὸ μικρὸ αὐτὸ σκουλῆκι, ποὺ λέγεται ἄνθρωπος, διὰ νὰ ὑβρίσῃ τὸν Θεόν, εἶνε τόπος τῆς κυριαρχίας καὶ τῆς δεσποτείας τοῦ Θεοῦ. Εἶνε σπίτι τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ ὁποῖον φιλοξενεῖται ὁ ἀχάριστος αὐτὸς καὶ ἀσεβής. Ὁ ἀέρας, μὲ τὸν ὁποῖον γεμίζει τὰ πνευμόνια του αὐτὸς ὁ βλάσφημος διὰ νὰ βγάλῃ τὴν φωνήν, μὲ τὴν ὁποίαν ὑβρίζει τὸ μεγαλεῖον τοῦ Θεοῦ, εἶνε καὶ αὐτὸς ἕνα ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ. Τίποτε δὲν ἔχει ἀπὸ τὸν ἑαυτόν του ὁ βλάσφημος, ἔξω ἀπὸ τὴν κακίαν του καὶ τὸν σκοτισμόν του. Νὰ εἶνε λοιπὸν μέσα εἰς τὸ σπίτι τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ πέρνῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ τὰ χρησιμοποιήσῃ ὡς ὅπλα κατὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Θεὸς παρ' ὅλα αὐτὰ νὰ τὸν ἀνέχεται, θέλεις ἄλλην μεγαλυτέραν ἀνοχὴν καὶ εὐεργεσίαν;

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΕΙΣ ΤΟ ΚΑΤΑ ΙΩΑΝΝΗΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

14. Ὃς δ' ἂν πίῃ ἐκ τοῦ ὕδατος οὗ ἐγὼ δώσω αὐτῷ, οὐ μὴ διψήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ δώσω αὐτῷ, γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος ἁλλομένου εἰς ζωὴν αἰώνιον.

Ἐκεῖνος ὅμως ποὺ θὰ πίῃ ἀπὸ τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον θὰ τοῦ δώσω ἐγώ, δὲν θὰ διψάσῃ ποτὲ εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον θὰ τοῦ δώσω, θὰ γίνῃ μέσα του πηγὴ νεροῦ ποὺ δὲν θὰ στειρεύῃ ἀλλὰ θὰ πηδᾷ καὶ θὰ τρέχῃ πάντοτε διὰ νὰ τοῦ παρέχῃ ζωὴν αἰώνιον.

ἐγώ. *Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Ἰακώβ. «Οὐκ εἶπε, Ναί, μείζων εἰμὶ τοῦ Ἰακώβ.... ἀφ' ὧν δὲ εἴρηκε, τοῦτο κατεσκεύασεν. Ἡ διαφορὰ γὰρ τῶν ὑδάτων, τὴν διαφορὰν τῶν παρεχόντων αὐτὰ κηρύττει» (Ζιγ.). «Μονονουχὶ λέγων· Εἰ τὸν Ἰακὼβ ἄγεις ἐν μείζονι τιμῇ.... ἐπεὶ παρέσχεν ὑμῖν ὕδωρ ἐξ οὗ πάλιν ὁ πίνων εἰς τὴν αὐτὴν ἐπαναστρέφει δίψαν, τίνα ἄν σε λογίσασθαι χρὴ ὃς ὕδωρ παρασχεῖν ἐστι δυνατός.... δυνάμενον τῷ πίοντι πηγὴ χρηματίσαι ὕδατος ἀεννάου καὶ παρέχειν ῥεῖθρα σωτηρίας;» (Ὠριγ.).*

γενήσεται ἐν αὐτῷ πηγὴ ὕδατος. *«Ἐκείνῳ τῷ ὕδατι φύσις δαπανᾶσθαι· τούτῳ δὲ πηγάζειν ἀεί» (Ζιγ.). Ἐν τῷ στίχῳ 10 προβάλλεται ὁ Θεὸς ὡς πηγὴ ὕδατος. Παρὰ τοῖς Ἑβραίοις ὅμως ὑπῆρχε καὶ ἡ διδασκαλία, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐξομοιούμενος πρὸς τὴν θείαν σοφίαν καθίσταται καὶ αὐτὸς πηγή, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἀναπηδῶσι ῥεύματα ὕδατος ζῶντος. Οὕτω παρὰ τῷ Ἡσαΐᾳ ἀπανιᾷ ἡ ἐπαγγελία, ὅτι «...ἡ ψυχή σου.... ἔσται.... ὡς πηγὴ ἣν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ» (Ἡσ. νη' 11). Παράλληλον χωρίον θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ καὶ τὸ Σοφίας Σειρὰχ κδ' 21—31. Ὁ λόγος οὗτος τοῦ Κυρίου δὲν συνυπονοεῖ, ὅτι ἡ ψυχή, ἥτις ἐδροσίσθη ὑπὸ τοῦ θαυμασίου τούτου ὕδατος, κατέστη ἀνεξάρτητος τῆς συνεχοῦς βοηθείας καὶ ἐπισκέψεως τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐκφραζομένη ἰδέα εἶνε, ὅτι ἡ λῆψις τοῦ ὕδατος τούτου ἐξασφαλίζει εἰς τὴν ψυχὴν διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ αἰωνίαν εὐλογίαν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν εὐγενῶν πόθων της, ἀπαλλάσσουσα αὐτὴν τῆς δίψης καὶ τοῦ πνευματικοῦ θανάτου. «Ὥσπερ γὰρ ὁ πηγὴν ἔνδον ἔχων ὑποκειμένην οὐκ ἂν ἁλοίη δίψῃ ποτέ, οὕτως οὐδὲ ὁ τὸ ὕδωρ τοῦτο ἔχων» (Χρυσόστ.).*

πηγή. *«Διὰ τῆς πηγῆς τὸ ἀένναον καὶ ἀνέλλιπὲς τοῦ τοιούτου ὕδατος ἐνέφηνε» (Ζιγαβ.).*

ἁλλομένου. *«Ἀναβλύζοντος» (Ζιγαβ.). Σημαίνεται «ἡ πλέον ἰζουσα καρποφορία τῶν πιστῶν. Ἄλλεσθαι λεγόμενον ἐπὶ τοῦ ὕδατος εἶνε θελκτικὴ ἔκφρασις» (Bengel)· «πηγήν,....ἄνω πηδώντων ὑδάτων τῆς διανοίας ἁλλομένης καὶ τάχιστα διϊπταμένης ἀκολούθως τῷ εὐκινήτῳ τούτῳ ὕδατι φέροντος αὐτοῦ τοῦ ἄλλεσθαι καὶ πηδᾶν ἐπὶ τὸ ἀνώτερον, ἐπὶ τὴν αἰώνιον ζωήν» (Ὠριγ.). Οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ τῆς Γραφῆς τὸ ῥῆμα τοῦτο χρησιμοποιεῖται ἐπὶ τοῦ ὕδατος. Παρὰ τοῖς Ο' ὅμως χρησιμοποιεῖται περὶ τῆς δραστικῆς καὶ μετὰ δυνάμεως ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος (Κριτ. ιδ' 6, 19· Α' Βασιλ. ι' 10, ις' 13). Ἴσως ἐνταῦθα νὰ γίνεται χρῆσις τούτου ἐν ἀναφορᾷ καὶ πρὸς τὴν ἐνέργειαν τοῦ πνευματικοῦ ὕδατος, τῆς θείας χάριτος, ἥτις εἶνε πολλάκις ὁρμητικὴ ὡς τὰ ὁρμῶντα ὕδατα.*

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Η ΑΜΟΙΒΗ ΤΗΣ ΥΠΟΜΟΝΗΣ

Γενναιοψυχία καὶ ἡρωϊσμὸς ἐχαρακτηρίσθη ἡ ὑπομονή. Τόσης δὲ ἀξίας ἀρετή, ὥστε ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος νὰ τιτλοφορῆται «Θεὸς τῆς ὑπομονῆς». Καὶ ἡ ἀξία της προέρχεται ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι ἐφηρμοσμένη καὶ δοκιμασμένη ἀρετή, ἀποδεικνύουσα τὴν γνησιότητα πάσης ἄλλης ἀρετῆς καὶ τὸν ὑπομένοντα Χριστιανὸν «τέλειον καὶ ὁλόκληρον»· ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι εἶναι ἡ ὑγιεστέρα φιλοσοφία, ἡ ἀποκαλύπτουσα τὴν ὀρθὴν ἄποψιν τῆς παρούσης ζωῆς καὶ προσφέρουσα τόσον εἰς τὸ ἄτομον, ὅσον καὶ εἰς τὴν οἰκογένειαν πολυτίμους ὑπηρεσίας, ὅπως ἀνεπτύχθη εἰς τὸ προηγούμενον. Ὁ μὲν πόνος ἐργάζεται διὰ νὰ συντρίψῃ τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς, ἡ δὲ ὑπομονὴ κατορθώνει νὰ τὰς ἀναγεννᾷ καὶ νὰ τὰς παρουσιάζῃ ἀκμαιοτέρας. Καὶ τόσον, ὥστε ὁ θεόπνευστος προφήτης Ἡσαΐας νὰ τὴν ἐγκωμιάζῃ διὸ τῶν ἑξῆς ποιητικῶν ἐκφράσεων: «Οἱ ὑπομένοντες τὸν Θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύν, πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοί, δραμοῦνται καὶ οὐ κοπιάσουσι, βαδιοῦνται καὶ οὐ πεινάσουσι» (40. 31).

Ἀλλὰ τοιαύτης ἀξίας ἀρετὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ ἔχῃ καὶ γενικωτέραν καὶ μονιμωτέραν ἀμοιβήν. Περὶ τούτου δὲ δὲν ἀφίνει καμμίαν ἀμφιβολίαν ὁ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Γραφῇ θεῖος λόγος, ὁ ὁποῖος μᾶς φανερώνει ὅτι ἡ ὑπομονὴ εἶναι αἰωνίων ἀποτελεσμάτων ἀρετή. Καὶ ἰδού:

Ποῖος εἶναι ὁ τελικὸς προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ ἀποκατάστασίς του εἰς τὴν ζωὴν τὴν ἄλυπον, τὴν ζωὴν τὴν αἰωνίαν, τὴν ζωὴν τῆς χαρᾶς καὶ δόξης καὶ μακαριότητος. Αἴ, λοιπόν. Διὰ τὴν ζωὴν ταύτην εἶναι ἐξαίρετον προσὸν ἡ ὑπομονή. Καὶ περὶ τούτου μᾶς βεβαιώνει αὐτὸς ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τῆς δόξης. Ἀφοῦ ὁ ἴδιος ἔγινε τέλειον ὑπόδειγμα ὑπομονῆς, διότι ποικίλην «ὑπὸ τῶν ἁμαρτωλῶν εἰς αὐτὸν ἀντιλογίαν ὑπομεμένηκε», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ θείου ἀποστόλου, καὶ ὡς ἐπιστέγασμα τῶν ἄλλων παθημάτων Του «ὑπέμεινε σταυρόν, αἰσχύνης καταφρονήσας» (Ἑβρ. 12. 2, 3), παραγγέλλει καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς ὀπαδούς Του: «Ἐν τῇ ὑπομονῇ ὑμῶν κτήσασθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν». Ἡ δὲ ἔννοια τῆς παραγγελίας ταύτης εἶναι ὅτι ἡ ἀπόκτησις τῆς ζωῆς μας, ἡ ἀποφυγὴ τῆς ἀπωλείας καὶ ἡ σωτηρία μας εἶναι ἀμοιβὴ τῆς ὑπομονῆς. Καὶ ἐπειδὴ τὰς μεγάλας ἀληθείας, ἀπὸ τὸς ὁποίας ἐξαρτῶνται αἰώνια ἀποτελέσματα ἔχει τὴν συνήθειαν νὰ τὰς ἐπαναλαμβάνῃ πολλάκις, διὰ νὰ μὴ τυχὸν λησμονηθοῦν καὶ παραμερισθοῦν ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἐπιλήσμονας καὶ ἀπροσέκτους, λέγει σαφέστερον: «Ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος σωθήσεται». Ἐὰν δηλαδὴ ἡ ὑπομονὴ δὲν ἐξαντληθῇ γρήγορα, ἐὰν δὲν εἶναι μία πρόσκαιρος κατάστασις, μία ἀναλαμπή, ἀλλὰ γίνῃ μόνιμος κατὰ τοῦ πόνου ἄμυνα, τότε θὰ ὁδηγήσῃ εἰς σωτηρίαν.

Ἀλλ' ὁ Κύριος ἠθέλησε νὰ καθορίσῃ καὶ ἀκριβέστερον τὴν ἀμοιβὴν τῆς ὑπομονῆς, ὅταν εἰς τὴν περίφημον ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλίαν Του διὰ τῶν μακαρισμῶν προκαθώρισε ποίων ἀρετῶν ἀμοιβὴ εἶναι ἡ εὐτυχία καὶ μακαριότης. Τότε καὶ διὰ τοὺς ὑπομένοντας τὴν κατὰ τῶν ὀπαδῶν Του καταδρομὴν τοῦ κόσμου, εἶπε: «Μακάριοί ἐστε, ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι πᾶν πονηρὸν ῥῆμα καθ' ὑμῶν ψευδόμενοι, ἕνεκεν ἐμοῦ. Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε, ὅτι ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον διὰ τοῦ ἀδελφοθέου Ἰακώβου, ὅταν πλέον οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Κυρίου ἐπληθύνθησαν καὶ ἐδοκίμασαν τῶν ποικίλων θλίψεων τὴν πικρίαν, ἐγενίκευσε τὴν ἀμοιβὴν τῆς εἰς πᾶσαν θλίψιν καὶ πάντα πόνον ὑπομονῆς. Ἰδοὺ τί λέγει: «Μακάριος ἀνήρ, ὃς ὑπομένει πειρασμόν, ὅτι δόκιμος γενόμενος λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς». Καὶ πάλιν ἐπαναλαμβάνει: «Μακαρίζομεν τοὺς ὑπομένοντας». Ἐὰν δὲ διὰ κέρδη προσωρινά, διὰ τὴν ὑλικὴν ἐξασφάλισιν ὀλίγων ἐτῶν τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς—ὑπάρχει ἀρά γέ ποτε πλήρης τοιαύτη ἐξασφάλισις;—τόσοι καὶ τόσοι ἄνθρωποι ὑπομένουν κακοπαθείας μακρυνῶν ταξειδίων καὶ πολυμόχθων ἔργων, ἐκτίθενται εἰς κινδύνους καὶ φθείρουν τὴν ὑγείαν των, ἐκπατρίζονται καὶ χωρίζονται ἀπὸ φιλτάτους, πόσῳ μᾶλλον πρέπει νὰ ὑπομένῃ κανεὶς τὴν «παιδείαν Κυρίου», ἡ ὁποία θὰ τοῦ ἐξασφαλίσῃ «στέφανον ζωῆς», εὐτυχίαν καὶ μακαριότητα αἰωνίαν;

Ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἀνεκτίμητος εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς ὑπομονῆς καὶ ἐξαίρετος ἀρετὴ εἶναι ἡ ὑπομονή, ἴδετε πῶς ἐκφράζονται δύο ἄλλοι θεόπνευστοι καὶ κορυφαῖοι ἀπόστολοι, ὁ Πέτρος καὶ ὁ Παῦλος. Ἐν μέσῳ τῆς κακοπαθείας δεκαετιῶν ὁλοκλήρων, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων οἱ ἴδιοι ἐδοκίμασαν ποίαν βαλσαμικὴν δύναμιν ἔχει διὰ τὸν πόνον ἡ ὑπομονὴ καὶ ποῖον ἀκατάβλητον ψυχικὸν σθένος προμηθεύει αὕτη, δὲν σκέπτονται πλέον τὸν πόνον τῶν παθημάτων, ἀλλ' ἀναλογίζονται τὸ μέγεθος τῆς ἀμοιβῆς τῆς ὑπομονῆς: «Τὸ παραυτίκα ἐλαφρὸν τῆς θλίψεως ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν εἰς ὑπερβολὴν αἰώνιον βάρος δόξης κατεργάζεται ἡμῖν», γράφει ὁ πολυπαθὴς Παῦλος πρὸς τοὺς Κορινθίους. Ἀλλὰ δὲν ἀφίνει κσὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Ρώμης ἀδαεῖς εἰς τὴν πολύτιμον αὐτὴν διδασκαλίαν: «Λογίζομαι οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλυφθῆναι εἰς ἡμᾶς». Ὅλα τὰ παθήματα ὅσα εἶναι δυνατὸν νὰ δοκιμάσῃ ἄνθρωπος εἰς τὴν παροῦσαν ζωήν, λέγει ὁ θεῖος Παῦλος, δὲν εἶναι ἄξια νὰ συγκριθοῦν πρὸς τὴν δόξαν, ἡ ὁποία μᾶς περιμένει καὶ θὰ φανερωθῇ ὡς ἀμοιβή μας. Ὁ δὲ Πέτρος, ἀπευθυνόμενος πρὸς Χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ ἔτη πολλὰ ἐδοκίμασαν τὴν θλίψιν, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπομονήν, γράφει ὅτι οὗτη θὰ

εἰς ζωὴν αἰώνιον. Ἡ εἰς ἐνταῦθα μᾶλλον τὸν σκοπόν. «Εἰς τὸ παρέχειν ζωὴν αἰώνιον» (Ζιγαβ.). «Πρὸς ζωὴν αἰώνιον ἀποτρέφειν ἰσχύουσαν» (Κύριλ.). Ὅπως τὸ ρεῦμα τοῦ ὕδατος δὲν σταματᾷ ἕως οὗ καταλήξῃ εἰς τὸν ὠκεανόν, οὕτω καὶ τὸ πνευματικὸν ὕδωρ τῆς χάριτος ὡς οὐράνιον ρεῦμα ἀναπηδᾷ τεῖνον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ ὕψος, ἐξ οὗ ἔχει τὴν πηγήν, παρέχον τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν ἐσωτερικῶν ἐφέσεων τῆς ψυχῆς διὰ τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. «Ἀλλόμενον εἰς ζωὴν αἰώνιον μετεωρίζει καὶ πρὸς ζωὴν ἀναβιβάζει τὸν ἔχοντα αὐτό, οἷα πηγὴν ἐν ἑαυτῷ» (Ὠριγέν.). Ἡ φράσις εἰς ζωὴν αἰώνιον ἀπαντᾷ τὸ πρῶτον ἐν Δ' Μακκαβ. ιε' 3 («τὴν εὐσέβειαν.....τὴν σώζουσαν εἰς αἰώνιον ζωὴν κατὰ Θεόν»), ἔπειτα δὲ καὶ ἐν Ἰωάν. δ' 36, ς' 27, ιβ' 25, Ρωμ. ε' 21, Α' Τιμόθ. α' 16 καὶ Ἰούδ. 21, πάντοτε δὲ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς μελλούσης ζωῆς, τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς.

εὑρεθῇ «πολὺ τιμιωτέρα χρυσίου τοῦ ἀπολλυμένου διὰ πυρὸς δὲ δοκιμαζομένου, εἰς ἔπαινον καὶ τιμὴν καὶ δόξαν ἐν ἀποκαλύψει Ἰησοῦ Χριστοῦ». Ὅταν ὁ προσωρινὸς αὐτὸς βίος παρέλθῃ· ὅταν φανερωθῇ ὁ Χριστός, εἰς τὰ παθήματα τοῦ ὁποίου καὶ ἡμεῖς οἱ ὀπαδοί Του κατὰ τὴν ἐπὶ γῆς ζωήν μας συμμετέχομεν· ὅταν ἡ ἡμέρα τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου παρουσίας Του ἀνατείλῃ, τότε καὶ ἡ ὑπομονή, τὴν ὁποίαν οἱ Χριστιανοὶ ἐξήσκησαν κατὰ τὰ ὀλίγα ἔτη τῶν ἐδῶ παθημάτων των, θὰ δείξῃ ἀκόμη περισσότερον τὴν ἀξίαν της. Θὰ εὑρεθῇ ἀσυγκρίτως πολυτιμοτέρα ἀπὸ τὸν χρυσόν, ὁ ὁποῖος καίτοι εἶναι πρᾶγμα φθαρτὸν καὶ ὑποκείμενον εἰς ἀπώλειαν, ἐν τούτοις πρέπει νὰ γίνῃ γνήσιος διὰ μέσου τῆς φωτιᾶς τοῦ χωνευτηρίου. Θὰ εὑρεθῇ ἀξία ἐπαίνου καὶ τιμῆς καὶ δόξης αἰωνίας!

Ἐνδέχεται ὁ ἀγαπητὸς ἀναγνώστης, ποὺ διαβάζει τὸ παρόν, νὰ διέρχεται περίοδον πόνου καὶ δοκιμασίας. Πολλὰ φάρμακα κατὰ τοῦ πόνου, φίλε μου, ἠμπορεῖ νὰ ἐδοκίμασες, ἀλλὰ τὸ παυσίλυπον, τὴν σωτήριον ὑπομονήν, ἴσως νὰ μὴ τὴν ἐδοκίμασες ἀκόμη. Κάμε, λοιπόν, τὸν κόπον νὰ διαβάσῃς πάλιν, εἰ δυνατόν, τὴν ὅλην σειρὰν τῶν περὶ πόνου καὶ ὑπομονῆς ἄρθρων. Στρέψε ἔπειτα τὴν καρδίαν σου πρὸς τὸν «Θεὸν τῆς ὑπομονῆς», πρὸς τὸν ἐκ πείρας γνωρίσαντα τὸν πόνον ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπομονὴν Ἰησοῦν Χριστόν. Ζήτησέ Του νὰ σοῦ ἐμπνεύσῃ τὴν μόνην ἀληθῆ περὶ πόνου φιλοσοφίαν Του καὶ νὰ σὲ βοηθήσῃ νὰ ἀνασύρῃς ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς σου τὴν ἡρωϊκὴν δύναμιν τῆς ὑπομονῆς. Καὶ ὅταν γνωρίσῃς ἀπὸ τὴν προσωπικήν σου πεῖραν τὴν ἀξίαν της, θὰ ἔχῃς «ἀλλάξει ἰσχύν», θὰ ἔχῃς γίνει νέος ἄνθρωπος, θὰ ἔχῃς γευθῇ τὴν ἀληθινὴν γεῦσιν τῆς ζωῆς, τῆς τωρινῆς καὶ τῆς αἰωνίου!

ΚΥΡΙΑΚΗ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. Ε' Λουκᾶ, ις' 19—31).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 236.

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. ΙΘ', Β' Κορ. ια' 31—ιβ' 9).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 548.

ΟΜΙΛΙΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟΝ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

1.—Θείας ὀπτασίας καὶ μεγάλας ἀποκαλύψεις καθ' ὅλην τὴν ἀποστολικήν του ζωὴν καὶ δρᾶσιν ἔλαβεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος. Ἀλλ' ἐκεῖνο, ποὺ κινεῖ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἔκπληξιν εἶνε τὸ ὅτι ἡρπάγη ζωντανὸς εἰς τὸν παράδεισον. Πότε ἔγινεν αὐτό; Ἑπτὰ χρόνια μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του, δεκατέσσαρα προτοῦ γράψῃ τὴν δευτέραν πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν του. Καὶ ὑπὸ ποίας συνθήκας ἔλαβε χώραν τὸ ἐξαίσιον αὐτὸ γεγονός; Μὲ τὸ σῶμα ἡρπάγη, ἢ μόνον ἡ ψυχή του ἀνῆλθεν εἰς τὰ οὐράνια ὕψη τοῦ παραδείσου; Ἄγνωστον! Καὶ εἰς αὐτὸν τὸν Ἀπόστολον ἔμενε τοῦτο κεκρυμμένον. Καὶ τὸ βέβαιον μόνον εἶνε ὅτι ἡρπάγη μέχρι τρίτου οὐρανοῦ καὶ εἶδε καὶ ἤκουσε καὶ ἐδοκίμασε πρὸς στιγμὴν τὰ ἄρρητα κάλλη τοῦ παραδείσου. Ἠκούσαμεν σήμερον πῶς περιγράφει τὸ γεγονὸς αὐτὸ ὁ Παῦλος· «Οἶδα

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐπιστολαὶ καὶ ἐμβάσματα πρὸς κ. ΙΩΑΝ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189 ΑΘΗΝΑΣ (7)

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ἄνθρωπον ἐν Χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων· εἴτε ἐν σώματι οὐκ οἶδα, εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν· ἁρπαγέντα τὸν τοιοῦτον μέχρι τρίτου οὐρανοῦ. Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον· εἴτε ἐν σώματι εἴτε ἐκτὸς τοῦ σώματος οὐκ οἶδα, ὁ Θεὸς οἶδεν· ὅτι ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον». Θεία δόξα! Οὐράνια μεγαλεῖα! Ζωντανὸς εἰς τὸν παράδεισον! Ποῖος νοῦς νὰ τὸ χωρέσῃ; Ποία διάνοια νὰ τὸ ἐννοήσῃ;

Καὶ ὅμως; κατὰ ἕνα τρόπον παρόμοιον μετὰ θάνατον καὶ σὺ καὶ ἐγὼ καὶ ὅλοι μας οἱ χριστιανοί, εἰς τὸν παράδεισον θὰ ἁρπαγῶμεν. Εἰς τὸν παράδεισον! Μὴ ζητῆς νὰ τὸ καταλάβῃς ἀπὸ τώρα. Καὶ μὴ ἐπιμένῃς νὰ σοῦ περιγράψῃ κανείς ἕνα πρὸς ἕνα τὰ κάλλη καὶ τὴν δόξαν καὶ τὰς τερπνότητας τοῦ παραδείσου. Εἶνε ἀπερίγραπτα! Μᾶς τὸ εἶπε σήμερον ὁ Ἀπόστολος· «Ἤκουσεν, ἐκεῖνος ποὺ ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι». Ὡς νὰ λέγῃ· Δὲν ἔχω λόγους νὰ ὁμιλήσω. Δὲν εὑρίσκω γλῶσσαν νὰ ἐκφρασθῶ. Δὲν εἰμπορῶ νὰ τὰ εἴπω. Χρειάζεται γλῶσσα καὶ αὐτὴ ἀγγελικὴ διὰ νὰ λαλήσουν καὶ ἀκούσουν καὶ καταλάβουν τὰ θεῖα μεγαλεῖα τοῦ παραδείσου. Ἕνα μόνον εἶνε βέβαιον· ὅτι ὁ Θεὸς τὸν παράδεισον τὸν ἐδημιούργησε δι' ἡμᾶς καὶ ἡμᾶς μᾶς ἔπλασε διὰ τὸν παράδεισον. Καὶ ἕνα ἄλλο πρέπει νὰ σημειώσωμεν· ὅτι, ἂν καὶ ὁ παράδεισος ἔγεινε δι' ὅλους, δὲν θὰ εἰσέλθουν ὅμως ὅλοι εἰς τὸν παράδεισον. Μόνον οἱ ἄνθρωποι τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς εὑρίσκουν θέσιν καὶ ἀνάπαυσιν εἰς αὐτόν. Καὶ ἰδού. Ποῖος ἡρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, καθὼς ἠκούσαμεν σήμερον; Ὄχι ὁ τυχαῖος, οὔτε ὁ κατὰ τὸ φαινόμενον θρησκευτικός. Εἰς τὸν παράδεισον ἡρπάγη ὁ Παῦλος. Δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος ποὺ μετενόησε εἰλικρινῶς διὰ τὴν προτέραν του διαγωγὴν καὶ ἔμεινε πλέον πιστὸς καὶ ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Χριστόν· ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἐδοκίμασε θλίψεις, καὶ ὑπέστη διωγμοὺς καὶ ἐδέχθη μαρτύρια καὶ πόνους καὶ θανάτους διὰ τὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ· ὁ ἄνθρωπος, τέλος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ τὴν πολλήν του ταπείνωσιν κρύπτει τὴν μεγάλην τιμὴν ποὺ τοῦ ἔκαμεν ὁ Ὕψιστος, καὶ μόλις καὶ μετὰ βίας, ὅταν τὰ πράγματα ἀναγκάζουν, μὲ πολὺν φόβον, μὲ μεγάλας προφυλάξεις μᾶς φανερώνει ἕνα μέρος· ὄχι διὰ νὰ καυχηθῇ, ἀλλὰ διὰ νὰ στηρίξῃ εἰς τὴν πίστιν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του τοὺς κλονιζομένους χριστιανούς του. Μὲ ἕνα λόγον· εἰς τὸν παράδεισον ἡρπάγη ὁ γίγας τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πίστεως. Τί σημαίνει τοῦτο; Σημαίνει, ὅτι χρειάζονται προσόντα διὰ νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς τὸν αἰώνιον παράδεισον τοῦ Θεοῦ. Καὶ τί ὑπονοεῖται ἐξ αὐτοῦ; Ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται ῥαθυμία καὶ ἀμέλεια καὶ ἀναβολή. Καλὸς εἶνε ὁ παράδεισος. Ζητεῖ ὅμως μετάνοιαν. Καλὴ εἶνε ἡ χαρά. Προϋποθέτει ὅμως δάκρυα καὶ ὑπομονήν. Καλὴ εἶνε ἡ ἀνάπαυσις. Τὴν εὑρίσκουν ὅμως ὅσοι κουράζονται. Καλὸς

εἶνε ὁ μισθὸς καὶ οἱ στέφανοι καὶ τὰ βραβεῖα. Τὰ παίρνουν ὅμως αὐτοὶ ποὺ ἐργάζονται καὶ ἀγωνίζονται καὶ κοπιάζουν. Ἂς ἐργασθῶμεν λοιπόν, ἐὰν θέλωμεν παράδεισον καὶ χαρὰν καὶ ἀνάπαυσιν καὶ εὐτυχίαν οὐράνιον. Δὲν μᾶς ζητεῖ δύσκολα πράγματα ὁ Θεός. Πίστιν ζητεῖ καὶ μετάνοιαν καὶ ἀρετὴν καὶ ἔργα ἀγαθὰ καὶ ἁγιότητα βίου. Τὰ ἔχομεν αὐτά; Εἴμεθα ἀσφαλεῖς. Δὲν ὑπάρχει φόβος νὰ κινδυνεύσωμεν καὶ νὰ χάσωμεν τὸν περιπόθητον καὶ γλυκύτατον παράδεισον.

2.—Ἀλλά, τί λέγομεν; Δὲν ὑπάρχει φόβος; ὑπάρχει καὶ μεγάλος μάλιστα. Ποῖος εἶνε αὐτός; ὁ κίνδυνος τῆς ὑπερηφανείας. Ναί, ἡ ὑπερηφάνεια. Εἶνε ἡ χειροτέρα ψυχικὴ ἀρρώστεια. Μαυρίζει ὅλα τὰ καλά. Σοῦ τορπιλλίζει τὸν παράδεισον. Καὶ τὸ κακὸν εἶνε ὅτι εὔκολα τὴν παίρνει κανεὶς τὴν ἀσθένειαν αὐτήν. Ἄρκεῖ νὰ ἔχῃς μερικὰ χαρίσματα, καὶ ὀλίγην ἀρετήν, καὶ ἄλλην τόσην δρᾶσιν. Ὤ, τότε εὔκολα ἔρχεται ἡ ἰδέα ὅτι εἶσαι ἐξέχουσα προσωπικότης καὶ γρήγορα γεννᾶται εἰς τὴν ψυχὴν ἡ ἔπαρσις, ἡ θεομίσητος ἀλαζονεία. Ὁ Παῦλος εἶχεν ὄχι μόνον χαρίσματα καὶ ἁγιότητα βίου καὶ δρᾶσιν ἀποστολικήν, ἀλλὰ καὶ ἀποκαλύψεις τοῦ Θεοῦ· πολλάς, ἀρρήτους, μεγαλειώδεις ἀποκαλύψεις. Κίνδυνος λοιπὸν διὰ τὸν μέγαν τοῦτον Ἀπόστολον· κίνδυνος μέγας καὶ τρομερός! Κίνδυνος νὰ ὑπερηφανευθῇ καὶ νὰ χάσῃ τὸν μισθὸν καὶ τὰ βραβεῖα. Πῶς ἔπρεπε νὰ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὸν κίνδυνον αὐτόν; Μὲ τὴν μάστιγα τῶν θλίψεων καὶ τῶν βασάνων. Τὰ περιγράφει ὁ ἴδιος καὶ τὰ ὁμολογεῖ. Τὸν ἠκούσαμεν σήμερον νὰ μᾶς λέγῃ· «Καὶ τῇ ὑπερβολῇ τῶν ἀποκαλύψεων ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι, ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί, ἄγγελος σατᾶ». Τί ἦτο ὁ σκόλοψ αὐτός; Ἀρρώστεια ἦτο σωματική, ἀρρώστεια ὀδυνηρὰ καὶ βασανιστική, ποὺ τὸν ἐτυράννει καὶ τὴν ὁποίαν διηθύνεν ἄγγελος τοῦ Σατανᾶ. Ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν Παῦλον ἡ ἀσθένεια αὐτή. Πρὸς ποῖον σκοπόν; Τὸ λέγει πάλιν ὁ ἴδιος· «ἵνα με κολαφίζῃ, ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι». Διὰ νὰ μὲ κτυπᾷ, νὰ μὲ βασανίζῃ, νὰ μὲ θλίβῃ, ὥστε νὰ ταπεινώνωμαι, νὰ συμμαζεύωμαι εἰς τὸν ἑαυτόν μου, «νὰ μὴ τὸ παίρνω ἐπάνω μου». Τρεῖς φορὰς παρεκάλεσεν ὁ Ἀπόστολος τὸν Κύριον νὰ φύγῃ ἡ ἀσθένεια αὐτή. Ὁ Κύριος ὅμως δὲν τὸν ἐθεράπευσεν. Ἀλλὰ τί τοῦ εἶπεν; «Ἀρκεῖ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται». Σοῦ ἔδωκα χάριν μεγάλην. Αὐτὴ θὰ σὲ ἐνδυναμώνῃ νὰ ὑποφέρῃς μὲ ὑπομονὴν τὴν θλῖψιν αὐτήν. Τοιουτοτρόπως, ἐπάνω εἰς τὴν ἀσθένειάν σου θὰ φαίνεται πανίσχυρος καὶ τελεία ἡ δύναμις ἡ ἰδική μου.

Τί μᾶς διδάσκει καὶ τὸ γεγονὸς αὐτό; Ὅτι αἱ θλίψεις ἔρχονται ὄχι μόνον διὰ νὰ δοκιμάσουν τὴν πίστιν μας, ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ μᾶς καταρτίσουν εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ μᾶς προφυλάξουν ἀπὸ τὸ κακὸν καὶ μᾶς σταματήσουν ἀπὸ τὸν κατήφορον τῆς ἁμαρτίας. Μὴ μᾶς φαίνεται παράδοξον τοῦτο. Ὅταν ἔχωμεν τὴν ὑγείαν μας, τρέχομεν εἰς τὰ κέντρα τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ κακοῦ. Ὅταν κρατῶμεν χρήματα, εὔκολα τὰ σκορπίζομεν εἰς τὴν πολυτέλειαν καὶ τὴν ἐπίδειξιν καὶ σπεύδομεν ὁλοταχῶς ἐκεῖ ὅπου διαφθείρεται τὸ σῶμά μας καὶ μολύνεται ἡ ψυχή μας. Ὅταν, πάλιν, κάμνωμεν ἕνα καλόν, ἀμέσως φουσκώνει ὁ νοῦς μας καὶ ἡ τρισκατάρατος ὑπερηφάνεια μαυρίζει τὴν ἀρετήν μας. Δὲν εἶνε αὐτὰ ἀληθινά; Διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς στέλλει τότε μίαν θλῖψιν, ἕνα πειρασμόν, μίαν ὀδυνηρὰν δοκιμασίαν. Ἀπὸ ἀγάπην τὰ στέλλει. Νὰ μᾶς προφυλάξῃ ζητεῖ. Νὰ μᾶς κρατήσῃ θέλει εἰς τὴν ταπείνωσιν, τὴν ἁγνότητα, τὴν ἀρετήν, τὴν δικαιοσύνην. Αὐτὰ θὰ μᾶς κρατήσουν εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν δρόμον τῆς εὐσεβείας. Καὶ αὐτὰ θὰ μᾶς ὁδηγήσουν ἀπὸ τὴν γῆν εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τὰς θλίψεις τῆς παρούσης ζωῆς εἰς τὸν παράδεισον, διὰ νὰ ἴδωμεν τότε καὶ ἀκούσωμεν καὶ ἀπολαύσωμεν ὅσα τώρα εἶνε ἀδύνατον οἱ ὀφθαλμοί μας νὰ ἴδουν καὶ ἡ καρδία μας νὰ ἐπιθυμήσῃ.

ΣΤΗΛΗ ΔΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η ΚΑΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

—Μητέρα! Μητέρα! Ὁ Νίκος εἶπε πάλι κακὰ λόγια...

Αὐτὰ κατήγγειλε ἡ μικρὴ Πόπη διὰ τὸν ἀδελφό της. Ὁ Νίκος ἔτρεξε νὰ κρυφθῇ, διὰ νὰ ξεφύγῃ τὴν τιμωρία. Ἀλλ' ἡ μητέρα του, ποὺ δὲν ἐννοοῦσε νὰ τοῦ χαρίζῃ τὰς παρεκτροπάς του, τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ αὐτί, τὸν ἔδειρε ἀρκετά, τὸν ἐμάλλωσε αὐστηρὰ καὶ ἔπειτα τοῦ ἔβαλε κινίνο στὸ στόμα πρὸς τιμωρίαν. Ὁ Νίκος ἐπικράθηκε πολὺ καὶ ἄρχισε τὰ κλάμματα. Ἀλλ' ἡ μητέρα του τοῦ ἐπρόσθεσε·

—Τὸ βράδυ ποὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, θὰ τὰ ξαναποῦμε. Πρέπει νὰ κοπῇ μία φορὰ γιὰ πάντα ἡ ἐλεεινὴ αὐτὴ συνήθεια. Πρέπει νὰ διορθώσῃς τὴ γλῶσσά σου!

Τὸ βράδυ ἦρθε ὁ πατέρας τοῦ Νίκου, ἔμαθε τὰ διατρέξαντα καὶ ἐλυπήθηκε πολύ. Ἀμέσως ἐφώναξε τὸ Νίκο καὶ τοῦ ἔκαμε ἀνάκρισι.

—Ποῦ τὰ ἔμαθες τὰ λόγια αὐτά; Μήπως τὰ ἄκουσες ἐδῶ μέσα;

—Ὄχι. Τὰ λένε τὰ παιδιὰ στὸ σχολεῖο, ἀπήντησε φοβισμένος ὁ Νίκος.

—Τὰ ἄλλα παιδιὰ ἠμποροῦν νὰ λένε ὅ,τι θέλουν. Ἀλλὰ δὲν σοῦ ἔχω εἰπεῖ τόσαις φοραῖς ὅτι δὲν πρέπει νὰ προσέχῃς ὅσα κακὰ θὰ ἀκούσῃς ἀπὸ τοὺς ἄλλους; Ἐγὼ σὲ στέλλω στὸ σχολεῖο νὰ μάθῃς γράμματα. Πρέπει λοιπὸν νὰ προσέχῃς μόνον τὰ μαθήματα καὶ τὰς συμβουλὰς ποὺ σᾶς δίνει ὁ δάσκαλός σας. Ἂν ὑπάρχουν παιδιὰ ποὺ λένε τέτοια βρωμόλογα, εἶνε ἀνάγκη νὰ τὰ προσέχῃς καὶ νὰ τὰ μαθαίνῃς κι' ἐσύ; Δὲν καταλαβαίνεις ὅτι μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν θὰ γίνῃς κι' ἐσὺ ἕνα παληόπαιδο τοῦ δρόμου;

Ὁ Νίκος εἶχε κατεβασμένο τὸ πρόσωπο καὶ δὲν ἐμιλοῦσε καθόλου. Ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐκτύπησε τὸ κουδοῦνι τῆς πόρτας. Ἀνοίγουν καὶ παρουσιάζεται ὁ παπᾶ-Λουκᾶς, ὁ ἐφημέριος τῆς ἐνορίας, ποὺ ἦταν φίλος των οἰκογενειακός. Ἀφοῦ ἐχαιρέτησε ὅλους μὲ καλωσύνη καὶ ἐκάθησε σὲ μία πολυθρόνα, τοῦ λέγει ὁ πατέρας τοῦ Νίκου·

—Σὲ πολὺ καλὴ ὥρα ἤρθατε, αἰδεσιμώτατε. Θὰ ἠθέλαμε ν' ἀκούσωμε τὰς συμβουλάς σας.

—Τί συμβαίνει; Σᾶς βλέπω ὀλίγο λυπημένους.

—Πράγματι, εἴμεθα λυπημένοι. Αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ὥρα ἔκανα παρατηρήσεις στὸ Νίκο, διότι εἶπε ἄσχημα λόγια. Καὶ δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὸ ἔχει κάμει αὐτό.

—Ἀ, παιδί μου! εἶπε ὁ παπᾶ-Λουκᾶς στὸ Νίκο· καὶ τὸν ἐτράβηξε ἀπὸ τὸ χέρι κοντά του. Ἐσὺ εἶσαι φρόνιμος καὶ ἐπιμελὴς στὰ μαθήματά σου. Πῶς ἀφίνεις τὴ γλῶσσά σου νὰ βγάζῃ τέτοια λόγια; Δὲν εἰξεύρεις ὅτι καὶ ἡ γλῶσσά μας καὶ ὅλα τὰ καλὰ ποὺ ἔχουμε εἶνε δῶρα τοῦ Θεοῦ μας; Καὶ ἀφοῦ εἶνε δῶρα τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶνε ἁμαρτία νὰ λερώνουμε τὴ γλῶσσά μας μὲ τὰ βρωμόλογα; Θὰ ἔβαζες ποτὲ

στὸ στόμα σου φωτιὰ ἢ πράγματα βρώμικα καὶ σιχαμερά;

—Ὄχι, ἀπήντησε ὁ Νίκος.

—Αἴ, πολὺ περισσότερο δὲν πρέπει νὰ βάζῃς στὸ στόμα σου κακὰ λόγια. Τὰ λόγια αὐτὰ λερώνουν τὴ γλῶσσά μας καὶ τὴν ἀσχημίζουν πολύ. Τέτοιον ἄνθρωπο κανεὶς δὲν τὸν ἐκτιμᾷ. Καὶ ὁ οὐράνιος Πατέρας μας, ὁ Θεός, τὸν σιχαίνεται καὶ τὸν ἀηδιάζει. Δὲν θέλεις νὰ σὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς καὶ νὰ σὲ ἔχῃ παιδί Του; Ἀλλὰ πῶς θὰ σὲ ἀγαπᾷ ὁ Θεός, ὅταν μὲ τὰ αἰσχρὰ λόγια λερώνῃς τὴν ὡραία γλῶσσα ποὺ σοῦ ἐχάρισε Αὐτός; Καὶ ἅμα λὲς τέτοια λόγια, πῶς θὰ πᾷς ἔπειτα εἰς τὴν προσευχή σου νὰ εἰπῇς εἰς τὸν Θεόν, «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς»; Καὶ πῶς θὰ τολμήσῃς ἔπειτα νὰ πᾷς νὰ κοινωνήσῃς; Ἡ γλῶσσά σου θὰ εἶνε λερωμένη καὶ ἡ ψυχή σου ἀκάθαρτη. Χωρὶς ἄλλο, ὁ ἅγιος Θεὸς δὲν θὰ θέλῃ νὰ ἀκούσῃ τὴν προσευχή σου, οὔτε θὰ σὲ δέχεται νὰ κοινωνήσῃς.

Ὁ Νίκος ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

—Βλέπω ὅμως, ἐπρόσθεσε ὁ καλὸς ἱερεύς, ὅτι ἀναγνωρίζεις τὸ σφάλμα σου καὶ λυπᾶσαι δι' αὐτό. Καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ μας, θὰ τὸ διορθώσῃς. Μοῦ τὸ ὑπόσχεσαι;

—Ὁ Νίκος ἔκαμε ἕνα σημεῖον μὲ τὸ κεφάλι του καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τοῦ παπᾶ-Λουκᾶ. Καὶ τότε αὐτὸς ἐζήτησε ἕνα κομμάτι χαρτί, καὶ ἔγραψε ὀλίγα λόγια ἀπὸ ἕνα ποίημα καὶ τὸ ἔδωκε στὸ Νίκο νὰ τὸ διαβάσῃ. Τὸ ποίημα ἔλεγε·

Ἡ κακολογία,
ἡ αἰσχρολογία
καὶ ἡ βλασφημία
εἶνε ἀτιμία.
Μὴ κακολογῆς,
μὴ αἰσχρολογῆς,
καὶ μὴ βλασφημῆς,
φίλε τῆς τιμῆς.

Τὸ ποίημα αὐτὸ ὁ Νίκος τὸ ἐφύλαξε καὶ τὸ ἐδιάβασε πολλαῖς φοραῖς καὶ τὸ ἔμαθε ἀπ' ἔξω. Καὶ ἀπὸ τότε ἔγινε προσεκτικὸς καὶ δὲν τὸν ἄκουσαν πλέον νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ στόμα του ἄσχημα λόγια.

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΤΩΝ ΔΙΩΓΜΩΝ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Τόσον γλαφυρὸς καὶ συγκινητικὸς σύγχρονως ἦτο ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῆς Μερκίας, ὅταν ἰδίως ἀφηγεῖτο τὰ τελευταῖα γεγονότα τῆς θαυμασίας ἐκείνης αὐτοθυσίας, ὥστε ὁ Μᾶρκος εἶχε συγκινηθῆ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του, τὰ δὲ σιωπηλὰ δάκρυά του ὑπῆρξαν ὁ θρίαμβος τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἀπολύτου πίστεως τῆς ἀφηγουμένης κόρης, πίστεως ἡ ὁποία ἦτο καταφανὴς εἰς κάθε λέξιν της.

Ὅταν ἡ Μερκία ἐτελείωσε τὴν κατήχησίν της, εἰς τὴν ὁποίαν, χωρὶς ἀκόμη νὰ τὸ ἐννοήσῃ, κατετάχθη ὁ Μᾶρκος, ἔμειναν καὶ οἱ δύο σιωπηλοὶ ἐπὶ ὀλίγας στιγμάς. Ἡ μὲν νεᾶνις ἐσκέπτετο μὲ εὐλαβῆ εὐγνωμοσύνην τὸ μαρτύριον τοῦ ἠγαπημένου Κυρίου, ὁ δὲ Μᾶρκος ἐσυλλογίζετο τὴν παράδοξον διήγησιν, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἀκούσει. Ὁ Νομάρχης συνέκρινε καθ' ἑαυτὸν τὴν φανερὰν ἁπλότητα τῆς νέας αὐτῆς πίστεως μὲ τὴν παλαιὰν τῶν Ρωμαίων λατρείαν πρὸς τοὺς σχεδὸν ἀναριθμήτους θεοὺς τῆς μυθολογίας, πρὸς τὰς κοσμικὰς ἀδυναμίας των, τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς παραφροσύνας των, τὰς προσευχὰς εἰς μίαν θεότητα διὰ μίαν χάριν, εἰς ἄλλην θεότητα δι' ἄλλην χάριν, τὰς θυσίας πρὸς τὸν Δία, τὴν Ἥραν, τὴν Δήμητραν, τὸν Ποσειδῶνα, τὴν Ἀφροδίτην, τὸν Ἥφαιστον, τὸν Ἄρην καὶ τοὺς ἄλλους θεούς. Πόσον οὐτιδανοί, πόσον ἀνάξιοι ἐφαίνοντο ὅλοι αὐτοὶ οἱ θεοὶ συγκρινόμενοι πρὸς τὸ θεῖον Ὄν, τὸ ὁποῖον ἡ κόρη αὐτὴ εἶχε περιγράψει τόσον εὐγλώττως! Βέβαια ὅλα τοῦ ἐφαίνοντο παραμύθια—καὶ οἱ ἰδικοί του θεοὶ καὶ ὁ νέος Θεὸς τῶν χριστιανῶν—ὅλα τὰ ἐνόμιζεν ἀνύπαρκτα. Ἀλλὰ πόσον εὐγενὴς ἦτο ὁ Θεὸς τῶν Ναζαρηνῶν ἐκείνων καὶ πόσον χυδαῖοι οἱ ἰδικοί του! Μόλις ὕψωσε τὰ μάτια του καὶ τὴν ἀντίκρυσεν, εἶδεν ὅτι ἡ προσοχή της εἶχε προσηλωθῆ ἐπ' αὐτοῦ μὲ ἕνα βλέμμα εὐαρέστου λύπης, ἡ ὁποία διηυθύνετο κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν καρδιά του. Ποῦ ἦσαν αἱ εὐφραδεῖς, αἱ ταχεῖαι καὶ κομψαὶ φιλοφρονήσεις, τὰ πρόχειρα καὶ ἕτοιμα λογοπαίγνια, μὲ τὰ ὁποῖα ἦτο συνηθισμένος νὰ κολακεύῃ καὶ νὰ διασκεδάζῃ ἄλλας γυναῖκας; Αἱ φιλοφρονήσεις ἐμαράθηκαν, ἔσβυσαν μέσα εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του, τὰ λογοπαίγνια ἐστείρευσαν εἰς τὸ στόμα του. Ἐκοκκίνισεν ἀπὸ ἐντροπὴν μόλις ἐσκέφθη τὸ αἴσθημα, ποὺ ἠσθάνετο πρὸς τὴν ἀθῶαν ἐκείνην κόρην. Αἱ πονηραὶ ἐπιθυμίαι καὶ σκέψεις του ὑπεχώρησαν, κατεβλήθησαν, ἐταπεινώθησαν.

Καθὼς ἡ Μερκία τὸν παρετήρει, ὁ εὐγενέστερος ἑαυτός του ἀνῆλθεν ὑψηλότερα ἀπὸ τὰς ἁπλᾶς ἐπιθυμίας τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἀληθινὴ ἀγάπη, ἡ ὁποία ἐγεννήθη ἀπὸ σεβασμὸν προσεγγίζοντα πρὸς τὴν ἐκτίμησιν, κατέστη ἰσχυροτέρα καὶ βαθυτέρα.

Τόσον εἶχεν ἀπορροφηθῆ, ὥστε ἀνεπήδησεν ἔκπληκτος, ὅταν ὁ Βιτούριος ἦλθε νὰ τοῦ ἀναγγείλῃ ὅτι κατέφθαναν οἱ προσκεκλημένοι καὶ ὅτι ἦτο ἀπαραίτητος διὰ νὰ τοὺς ὑποδεχθῇ. Ἐμπιστευθεὶς τὴν ἐπίβλεψιν τῆς Μερκίας εἰς πιστὸν λοχαγόν, ὁ Μᾶρκος τὴν ἀφῆκε, διασπώμενος ἐνδομύχως ἐπὶ τῇ σκέψει τῆς ἀγνότητος τῆς κόρης καὶ τῆς ἀχαλινώτου ἐλευθερίας ἐκείνων, τοὺς ὁποίους ἐπρόκειτο νὰ ὑποδεχθῇ καὶ νὰ περιποιηθῇ.

Ἡ Μερκία, ὅταν ἔμεινε μόνη, ἀνελογίζετο τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀνδρός, τὸν ὁποῖον πρὸ ὀλίγου αὐτὴ ἡ αἰχμάλωτος κατήχησεν. Εἰς τὸν χαρακτῆρά του ἀνεγνώριζε σπουδαῖα χαρίσματα καὶ σπουδαιότερα πιθανὰ τοιαῦτα. Μὲ τὴν ταχεῖαν ἀντίληψιν καὶ τὴν ὑπερβολικὴν αἰσθηματικότητα, ποὺ τὴν διέκρινεν, ἠσθάνθη τὴν ἀγαθότητα, ἡ ὁποία ἐκρύπτετο ὑπὸ τὸ ἐξωτερικὸν στρῶμα τοῦ κακοῦ τὸ ὁποῖον καθὼς αὕτη ἀντελήφθη ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα εἰδωλολατρικοῦ βίου καὶ συνηθείας μᾶλλον, παρὰ τὸ προϊὸν φυσικῆς καὶ κεκτημένης διαφθορᾶς. Ἐπεθύμει τὴν εὐτυχίαν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου καὶ ἐποθοῦσε νὰ ἐπιφοιτήσῃ καὶ εἰς αὐτὸν ἡ αἰωνία ἀλήθεια. Ὁποία δύναμις διὰ τὸ καλὸν τῶν Χριστιανῶν τῆς Ρώμης θὰ ἦτο, ἂν ἄνδρας σᾶν τὸν Μᾶρκον ἠσπάζετο τὴν χριστιανικὴν πίστιν! Ἐσκέφθη τὸν Σαῦλον, τοὺς διωγμούς του, τὸ μῖσός του πρὸς τοὺς ἀκολούθους καὶ ὀπαδοὺς τοῦ Ναζωραίου Ἰησοῦ. Ἀλλὰ καὶ τὴν αἰφνιδίαν ἐπιστροφήν του, τὰς ὑπηρεσίας του, τὴν ἀποστολικὴν ζωήν του, τὰς διδασκαλίας του, τὴν ἑτοιμότητά του νὰ ὁμολογῇ τὴν ἀλήθειαν καὶ μέχρι θανάτου. Ἐνδομύχως προσηύχετο ὅπως τὸ φῶς κατέλθῃ ἐπὶ τοῦ νεαροῦ Διοικητοῦ, ὅπως εἶχε φωτίσει ἄλλοτε τὸν ἀπόστολον Παῦλον.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Οἱ Χριστιανοὶ ἀπέναντι τῶν διεθνῶν φόβων.

Μετὰ τὸν εὐρωπαϊκὸν πόλεμον, ἐκτὸς ὀλίγων ἐτῶν, κατὰ τὰ ὁποῖα οἱ εἰς τὴν Γενεύην συναθροιζόμενοι διπλωμάται τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ἐξώδευαν τὸν χρόνον των εἰς μίαν εἰρηνιστικὴν φιλολογίαν, πάντοτε ἐπλανᾶτο ὑπὲρ τὰ κράτη τὸ φάσμα νέου πολέμου. Καὶ ἕνεκα τούτου τὰ κράτη εἰσῆλθον εἰς μίαν ἁμιλλαν ἀτερμόνων ἐξοπλισμῶν. Ἀλλ' ἀπό τινος χρόνου ὁ φόβος νέου πολέμου καθίσταται ὁλονὲν ἀπειλητικώτερος. Ἔρχονται δὲ ἑβδομάδες, τὰς ὁποίας ὁ διεθνὴς Τύπος παριστάνει ὡς τὰς τελευταίας τῆς εἰρήνης καὶ μεταδίδει εἰς τοὺς λαοὺς ἀγωνιώδη ἀπαισιοδοξίαν.

Εἰς μίαν τοιαύτην ἀτμόσφαιραν εἶναι φυσικὸν καὶ πάλιν νὰ τίθεται τὸ ζήτημα, ἂν πρέπει οἱ χριστιανικοὶ λαοὶ νὰ κατέρχωνται εἰς πόλεμον. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὁμιλῶν πρό τινος ὁ λόρδος Χάλιφαξ, ἐτόνισεν, ὅτι ὁ πόλεμος καὶ ἀπὸ κοσμικῆς ἀκόμη ἀπόψεως, ὡς ἀπολύων τὸν χαλινὸν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ὡς φθείρων καὶ καταστρέφων τὴν ἀνθρωπίνην ζωήν, ἀποτελεῖ μίαν τῶν τρομερωτέρων τραγῳδιῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἀπὸ χριστιανικῆς δὲ ἀπόψεως εἶναι ἓν τῶν μεγίστων κακῶν, ἐφ' ὅσον δημιουργεῖ διακοπὴν εἰς τὸν σκοπὸν τοῦ Θεοῦ, δηλαδὴ εἰς τὴν ἕνωσιν πάντων τῶν ἀνθρώπων ἐν Αὐτῷ. Ἀλλά, προσέθεσεν, ὁ πόλεμος δὲν εἶναι τὸ μοναδικὸν κακὸν εἰς τὸν κόσμον· δὲν εἶναι ἡ ριζικὴ αἰτία τῆς ἀθλιότητος, τὴν ὁποίαν συνεπάγεται· εἶναι μᾶλλον τὸ σύμπτωμα καὶ ἡ φοβερωτέρα ἐκδήλωσις τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν. Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξορίζει τὸ κακὸν ἀπὸ τὴν καρδίαν του, δὲν θ' ἀποφεύγῃ καὶ τὴν ὀδυνηρὰν ἐμφάνισιν τοῦ συμπτώματος καὶ τῆς ἐκδηλώσεως τοῦ κακοῦ, τ. ἔ. τοῦ πολέμου. Καὶ τὰ κράτη θὰ καταφεύγουν δυστυχῶς εἰς τοῦτον «πρὸς ὑπεράσπισιν ζωτικῶν ἀρχῶν», καθ' ὃν τρόπον εἰς τὸ ἐσωτερικόν των χρησιμοποιοῦν «καὶ τὴν βίαν τῆς ἀστυνομίας καὶ τῶν δικαστηρίων».

Παρὰ ταῦτα ἡ τελευταία σύστασις τοῦ λόρδου Χάλιφαξ εἶναι ἀξία ἐγκαρδίου ἀποδοχῆς καὶ ἐφαρμογῆς: «Τὸ καθῆκον τῶν Χριστιανῶν σήμερον εἶναι νὰ προσεύχωνται, ὅπως τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ ἐκχυθῇ εἰς τοὺς κυβερνήτας τῶν χωρῶν, ἵνα μὴ αἱ ἁμαρτίαι μας ἐπισύρουν ἐναντίον μας τὴν κατάραν τοῦ πολέμου».

Ἀπὸ τὰς ἐκπλήξεις τῆς πίστεως.

Ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη καρδία, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ τὴν βεβαίωσιν τοῦ Κυρίου ὑποαυρίζεται τὸ κακόν, καὶ ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔπειτα ἐκχύνεται κατὰ ποικίλους ὁλεθρίους τρόπους, δὲν εἶναι μόνον ἔδρα τοῦ κακοῦ. Διατηρεῖ—δόξα τῷ Θεῷ—καὶ κόλπους εἰς τοὺς ὁποίους κρύπτονται ἀγαθὰ σπέρματα καὶ αἰσθήματα, ποὺ ἀναμένουν νὰ ἐκδηλωθοῦν, πολλάκις δὲ καὶ νὰ ἐκπλήξουν.

Τοιαύτας ἐκπλήξεις φανερώνουν πολλάκις οἱ διωγμοὶ κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Εἰς αὐτὰς δὲ ἀνήκει καὶ τὸ ἀκόλουθον γεγονός, τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς τὴν Ρωσίαν, καὶ τὸ ὁποῖον ἡ ἐφημερὶς «Γουδὸκ» ἀνέγραψε: «Πρό τινος, λέγει, εἰς τὸν σταθμὸν Νικόλα—Πολάμα τῶν βορείων σιδηροδρόμων ἔγινεν ἔρευνα ὅτι ὑπόθεσιν, διὰ τὴν ὁποίαν ἔπρεπε νὰ ἐρωτηθῇ ὁ πρόεδρος τοῦ ἐντοπίου ἱερατείου τοῦ «Συνδέσμου τῶν μαχητικῶν ἀθέων». Ὁ πρόεδρος ἀναζητηθεὶς εὑρέθη εἰς τὸν ναόν, τελῶν τὴν Εὐχαριστίαν». Δηλαδὴ ὁ μαχητικὸς ἄθεος μετεῖχεν εἰς τὴν θείαν Λειτουργίαν!

Ἡ ἐπίδρασις τοῦ εὐλαβοῦς ἱερέως.

Εἰς τὴν περὶ «Ἐξομολογήσεως» πραγματείαν του—τὴν ὁποίαν δημοσιεύει ἡ «Ὀρθοδοξία» τῆς Κωνσταντινουπόλεως—ὁ ἐσχάτως ἀποθανὼν Ρῶσος Μητροπολίτης Κιέβου καὶ ἐπὶ μακρὰ ἔτη σοφὸς διευθυντὴς ἀκαδημιῶν, σημειώνει καὶ περὶ τῆς ἐπιδράσεως, τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ νουθεσίαι τοῦ εὐσεβοῦς πνευματικοῦ ποιμένος εἰς τοὺς ἐξομολογουμένους.

Πόσον, λέγει, «ἡ νουθεσία εἶναι εὐλογημένη» ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ὅτι μόλις ἀκουσθῇ, ὅτι ὁ πνευματικὸς νουθετεῖ ἐπιτυχῶς, διαρκῶς «νέα καὶ νέα ποίμνια θὰ προσέρχωνται. Ὁ ἕνας θὰ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ θὰ κλαίῃ διὰ τὰς πνευματικάς του πληγάς, ἢ θὰ ζητῇ ἀπὸ σὲ παραμυθίαν εἰς τὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς του· ὁ ἄλλος εἰς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ μάλιστα οὐχὶ εἰς τὸν τακτικὸν καιρόν. Ἡ φήμη σου ὡς ποιμένος εὐλαβοῦς καὶ φιλανθρώπου ταχέως θὰ διαδοθῇ, ὄχι μόνον εἰς τὸ χωρίον, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ τὴν πόλιν. Εἴθε δὲ ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ νὰ προσδεύσῃς, διὰ ν' ἀνταποκρίνεσαι εἰς ὅλας τὰς παρακλήσεις περὶ πνευματικῆς θεραπείας.

«Πῶς εἶναι τοῦτο δυνατὸν εἰς τὴν σοσιαλιστικὴν ἐποχήν μας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὑβρίζουν καὶ διώκουν καὶ φονεύουν τοὺς ζηλωτὰς ποιμένας; Μάλιστα, καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν φόνων καὶ τῆς ἀθεΐας δύνασαι νὰ ἐπιτύχῃς τοῦτο. Διότι οἱ πιστοὶ καὶ προσευχόμενοι εἶναι ἀσυγκρίτως περισσότεροι, παρὰ οἱ ἄθεοι. Καὶ μάλιστα μὲ μεγαλυτέραν ἀπὸ προτήτερα προθυμίαν θὰ προσέλθουν παρὰ τοὺς πόδας τοιούτου ἱερέως, ὁ ὁποῖος δέχεται τὴν ἐξομολόγησίν των οὐχὶ ὡς ὀρθολογιστής, ἀλλ' ὡς ἀγαπῶν καὶ συμπάσχων πατήρ. Καὶ τοιοῦτοι πρέπει νὰ εἴμεθα ὅλοι οἱ λαβόντες τὴν χάριν τῆς χειροτονίας, ὡς ὀφείλοντες νὰ ἔχωμεν τὸ αἴσθημα τοῦ ἀποστόλου Ἰωάννου, ὁ ὁποῖος ἔλεγε: «Μειζοτέραν ταύτης οὐκ ἔχω χαράν, ἵνα ἀκούω τὰ ἐμὰ τέκνα ἐν ἀληθείᾳ περιπατοῦντα». Βεβαίως ἀπὸ τὴν ἐπαφὴν μὲ ἀνθρώπους ἀναξίους, υἱοὺς ἀντιλογίας, δὲν θὰ εἶναι ἐλεύθερος ὁ ποιμὴν κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐξομολογήσεως. Ἀλλ' ἡ ψυχή σου ὀφείλει νὰ εἶναι γεμάτη χαρὰν διὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ὑπακοῆς, καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃς τοὺς λόγους τοῦ ψαλμοῦ: «Διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδούς Σου καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ Σὲ ἐπιστρέψουσι».

Ἀγραμματωσύνη καὶ ἔγκλημα.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς συστάσεως τοῦ Δικαστηρίου τῶν ἐνόρκων, ὅπως εἰς τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον δολοφόνον τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου ἀπονεμηθῇ χάρις, ἐπειδὴ εἶναι ἀγράμματος, ἀνέκυψε τὸ ζήτημα τῆς σχέσεως τῆς ἀγραμματωσύνης πρὸς τὸ ἔγκλημα.

Ἀλλ' ὑπεστηρίχθη, ὅτι «αἱ ἐπίσημοι στατιστικαὶ τοῦ Κράτους, ἐδραισόμεναι ἐπὶ τοῦ ζωντανοῦ ἐπιπέδου τῆς πραγματικότητος», ρίπτουν εἰς τὸ ζήτημα «τὸ φῶς τῆς ἀληθείας». Ἐξ αὐτῶν δηλαδὴ ἀποδεικνύεται τὸ θλιβερὸν γεγονός, ὅτι ροπὴν πρὸς τὸ ἔγκλημα ἔχουν περισσοτέραν οἱ τυχόντες στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Διότι ἐκ τούτων οἱ ἐγκληματοῦντες εἶναι τριπλάσιοι τῶν ἀγραμμάτων. Καὶ τὸ σπουδαιότερον, ὅτι «δὲν ὑστεροῦν μέσα εἰς τὴν ζούγκλαν τῶν παθῶν οἱ τυχόντες εὐρυτάτης ἐκπαιδεύσεως».

Καὶ ἐπικυροῦται, λοιπόν, πάντοτε τὸ σοφὸν τοῦ Σωκράτους ἀπόφθεγμα: «πᾶσα ἐπιστήμη, χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία ἀλλ' οὐ σοφία λέγεται». Διότι ἡ ἀρετή, ἡ χριστιανικὴ μόρφωσις, εἶναι ἡ ἐξευγενίζουσα τὸν ἄνθρωπον καὶ ὄχι τὰ γράμματα.

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 31 Ὀκτωβρίου θὰ ὁμιλήσουν κατὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς:

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.
Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.
Ἁγ. Τριάδος (Πειραιῶς) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.
Ἁγίας Ζώνης ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου. Ἁγίων Ἀναργύρων (Ν. Ἰωνίας) ὁ κ. Πέτρος Χριστοδουλιᾶς κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν καὶ τὸ ἀπόγευμα ὥραν 5 ὁ κ. Ἀριστοτ. Παπανικολάου.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ κ. κ. Ἰωάν. Καψιμάλλης ἐν Καβάλλᾳ· Ἀχιλλεὺς Παπαθανασόπουλος ἐν Ξάνθῃ· Εὐστ. Μπιλάλης ἐν Σέρραις· Μιχ. Μανουσάκης ἐν Νιγρίτῃ· Γεώρ. Δημόπουλος ἐν Θεσσαλονίκῃ· Δημ. Παπαδημητρίου ἐν Χίῳ· Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν Σάμῳ· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν Χανίοις· Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν Ρεθύμνῳ· Ἱεροδ. Κωνστ. Χρόνης ἐν Ἡρακλείῳ· Δημ. Ρέβελας ἐν Ἰωαννίνοις· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν Πύργῳ· Ἀντών. Λαζαρίδης ἐν Ἀγρινίῳ· Γεώρ. Κρούσκας ἐν Αἰτωλικῷ καὶ Νεοχωρίῳ καὶ Χρ. Παπαγιάννης ἐν Λάρνακι (Κύπρου).

Τύποις «ΖΩΗΣ»—Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι